

ӨОЖ 811.512 1

Г.Қ. Қортабаева, А.Б. Балахожаева

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қазақстан, Алматы қ.

Ататүрк реформасы: түрік тілінің қалыптасуы

Аңдатпа. Бұл мақалада Ататүрк реформасы: түрік тілінің қалыптасуы кезеңі талданады. Бір елдегі тіл саясатымен сол елдегі ұлтшылдықтың тууы және дамуы арасында жақын бір байланыс бар. Ұлтшылдықтың пайда болып және құрылымдасуымен байланысты тілдік дау да дами түсіп, белгілі бір тіл саясаты қолданыла бастаған. Сол себепті бір елдегі тіл саясатына қатысты дұрыс пікірталас жүргізу үшін сол елдегі ұлтшылдықтың тарихын ұмытпау керек. Себебі бұл тарихи көрініс, тіл саясатының анықталуында, іске асырылуында, қалыптасуында және отандастардың ие болған құқықтарының сыңыры сызылуында бірінші әсер етуші фактор.

Түйін сөздер: Ататүрк реформасы, түрік тілі, Түрік ұлтшылдығы, латын әріптері, жаһандану, ұлт бірлігінің құрылуы.

Түркияда, әсіресе II. Конституционализмнің жариялануы және Ілгерілеудің келуімен бірге, Оттоманизм мен исламшылдық пікірлеріне қарсы, түрікшілдікті негізге алатын ұлтшыл ағым күшке ие болды. Османлының империялық саясаты шегіне жеткеніне көздері жеткен ұлтшылдар, нақтыланбаған бір ұлт сипатының соңында еді. Тіл, бұл жерде маңыз иеленді. Себебі түрікшілдіктің алға шыққан бұл кезеңінде Гөкалып және Акчура секілді жазушылар, Исламнан бұрын түрік этносының болғандығы жайында айта бастады. Олардың ойынша түрікшілдік әлі де бар және оның ең озық дәлелі өз-өзін сақтап қалған түрік тілі еді. «Әсіресе басшылар мен интеллегенция тарапынан жасалынған жеке тұлғалық дағдарыс және жаңа «біз» ұғымы, жаңа бір әлеуметтік-саяси тұлға сипатына қажеттілік, тілдің басты рөл ойнайтын мәдени құрылымдарымен салыстырыла бастады. Бірігу және жаһандану кезеңінде түрік тілінің тазартылып, Императорлықтың ресми іс-қағаздарында, білім беру жүйесінде және экономикада пайдалану жолында маңызды қадамдар жасалынды». Бірлесу және жаһанданудың бастаған бұл саясаты, Кемалисттік басқаруда ең жоғары дәрежеге жетті. Осыған орай, Түрік ұлтшылдығында тілдің екі маңызды тұсы болды.

Біріншісі, тіл, жеке тұлғаны анықтайтын ең маңызды элемент. Егер ашып айтатын болсақ, мемлекет «түрік» тұлғалығын қабылдайды,

Түрік болу болса «түрік тілінде» сөйлесумен тікелей байланысты еді. Түрік тілі, түрік болудың тауарлық белгісі болды. Кемалисттер қолдарына билік тигенге дейін дін мәселесіне ерекше маңызбен қарады және ұлттық мәдениет пен ұлттық тұлға арасындағы байланысты дін арқылы орнатуға тырысты. Алайда қалайша оппозицияны жойып саяси үстемдікке ие болды, солай бірден Кемалисттер радикалды секуляризация (шіркеу, монастырь меншіктерін мемлекетке қарату) саясатын ұстана бастады және діннің орнына тілді ығыстыра бастады. Осыдан кейін жеке тұлғаны қалыптастыруда діннің орнын алатын элементтердің алғашқысы тіл болды [1,25 б.].

Екіншіден тіл, ұлттық бірлікті кепілдікке алатын ең маңызды элемент болып табылады. Түркияның көп этносты құрылымы және сол жерлерде әртүрлі тілдердің қолданылуы Түрік бірлігінің ұжымдық бір байланыс екендігін мойындауда үлкен кедергі тудырады. Әсіресе өз тілдерінде сөйлеуден қайтпайтын күрттердің 1925 жылдан кейін басталған қозғалыстары, Кемалистердің абыржуын арттырды. Режимнің тіл туралы пікірі тиянақты еді: Ұлт бірлігінің құрылуы, сақталуы және бұл бірлікке ешқандай зиян келмеуі үшін барлық адамдар бір тілде сөйлесулері керек. Сол себепті екі тарапты саясат жүргізілді. Бір жағынан, түрікшенің мемлекеттік қолданысы ұлғайтылды

Түркияда республика тарихы, бір жағынан, режимнің әртүрлі мекемелер септігімен түрік тілін тазартып стандарттау және бүкіл ел бойынша түрікшені жалғыз тіл ретінде егеменді ету саясатының тарихы ретінде айта аламыз. Республика режимі бір тілді түрлі заң, мекеме және нақты қысымдар жасау арқылы орнатты, көп жылдар бойы «ана тіл» дегенде түрікшеден басқа ешқандай тіл адамның есіне келмеді, қандай да жағдай болмасын «түрік тілі» ұғымы қолданылды. Түркияда саяси және мәдени гомологияны енгізу үшін жүргізілген тіл саясаттарын үш кезеңге бөліп қарастыруға болады:

1923-1950 кезеңі – Республиканың құрылу кезеңінде жүргізілген тіл саясатында көптеген тарихи тоғысулар бар. 1924 жылғы конституцияда түрік тілінің ресми тіл болып бекітілуі, түрік тілінің халықтың әлеуметтік-мәдени құрамын анықталуында негізгі фактор болуы заңды түрде бекітілгендігінде еді. [2,3 б.]. Бұл әрі күрттер секілді бір діннен алайда әртүрлі этникалық ата тектен тараған басқа тілдерде сөйлейтін азшылықтың әрі мұсылман емес азшылықтардың үйренісіп кетуі немесе бөлініп кетуін қамтитын саясаттың демеушісі болды.

1924 жылы наурыз айында Білім беруді бірегейлендіру заңы, бір жағынан, білім беруді толығымен зайырлы етсе, екінші жағынан, түріктендіру және біртектес етудің маңызды бөлігін құрады. Заң бойынша білім беру мекемелері және білім беру тілі орталықтандырылды. Осыған байланысты бүкіл күрт мектептері, мекемелері және баспаларына, діни қауымдастықтарына, тақия және хоспистеріне тыйым салынды. Бір жағынан, білім беру арқылы халықты түзелту мақсат етілгенімен, екінші жағынан, бұған қайшылық ретінде күрттердің тұратын аудандарында мектептендіру төмен болды.

Режимнің тіл саясатындағы ең өткір әрекеті латын әліпбиінің қабылдануы болды. Бұның қиын болғаны соншалық, процестің әрбір кезеңі Мустафа Кемал Ататүрктің бастауымен жүргізілді. 1928 жылы жазда Мустафа Кемалдың басшылығымен бір комиссия тақырыппен байланысты баяндама жаза бастады және 9-тамызда Елбасы, Осман әліпбиінің орнына «түрік әріптері» болатынын алғашқы рет ресми түрде жариялады. Басқа әліпбиге көшу жарияланды және саясат жүргізіле бастаған айларда Мустафа Кемал елді аралап жаңа әріптер жайын-

да түсіндірмелер жасап, әркімнің бұл әріптерді тез арада үйреніп және басқа отандастарына үйретуін сұрады. 1 қарашада жаңа әліпбиді 1929-дан бастап қоғамдық қатынаста қолдану мәжбүрлігіне әкелген заң мәжіліс залынан тарайды.

Шамасы араб әліпбиінен латын әріптеріне өту барысында тілдің қолданылуына байланысты кейбір қажеттері бар еді. Латын әліпбиінің түрік тіліне лайық екендігі, оқу-жазуды жеңілдететіндігі және білім алу деңгейін арттырады деп нандырды. Алайда бұл өткелдің мәжбүрлі және тез болуының шын себебі идеологиялық тұрғыдан еді: «Бұл өзгеріс, түрік қоғамын Осман және Орталық шығыстың ислами ғұрыптарынан айырудың және оны батысқа қарай бұрудың басқаша бір жолы болды».

Әліпбидегі өзгерістің тез болуы және ел арасында тез таралуы тілде реформа жасағысы келетіндерді ынталандыра түсті. 1930 жылдардағы адамдардың асқан ұлтшыл рухы, тілде жеңілдікті қалайтындардың еркін әрекет етулеріне мүмкіндік болды. Түрік тілінің басында арабша және парсы тілінде болуына байланысты бүкіл «шетел» сөздерінен тазартуға тырысатындардың мақсаты, бүкіл сыртқы факторлардан тазартылған, өз түрікше болатын жаңа бір тіл құрастыру еді.

Түрік тілінің таралуы, бірінші кезекте басқа тілдердің қолданыстан шығуын талап етті. Бірақ түрікше білмейтін ұлттар бір қоғамда өмір сүріп және үстем тілде қатынаспайынша, басқа тілдердің қолданылуын заңмен тоқтату мүмкін болмады. 1934 жылы 2510 нөмірлі Реттеу (бірыңғайлау) заңы, миграция және халықпен байланысты болғанындай, бір тілді қоғам жасауды көздеді. Осылайша Ішкі істер министрі Шүкрү Кая, мәжілісте осы заң аясында сөйлеген сөзінде бұл жайында ашық айтты: «Бұл заң бір тілде сөйлейтін, бірдей ойлайтын және бірдей сезімді мемлекет құрайды». Күтахия орынбасары Нашит Хаккы Улуғ та, «Түрік болудың құрмет және маңызын осы жерде өмір сүргендердің сүйектеріне дейін жұмыс істететін (Реттеу заңы), төңкерістің негізгі заңдарының маңызды тарауы болатындай биік» деген болатын.

Мемлекетте болып жатқан ұлт-құрылым барысына көп көмек берген әсерлі құрылымның бірі тек туралы заң еді. Тек туралы заңның маңызы, дін, мазхаб және тап секілді тұлғалық жеке мәліметтерді жасырып, бір ғана ұлттық

жеке тұлғалықты барлық халықтың қолдануын іске асыруға тырысты. Бұл жағынан тек туралы заң, тіл төңкересімен болғандай, кемализмнің зайырлылық, беделқұмарлық және ұлтшылдық ұстанымдарымен сәйкес келетін. Тек туралы заңның шығуынан бұрынғы кезең газет-журнал, адамдардың есім және тектері мен жер аттарын өзгертілуі жөнінде үлкен бір науқан бастап кеткен болатын. Республика, түрікшілдіктің көрінуін, білінуін және естілуін қалады, осы себепті мұсылман болмағандар мен мұсылмандар өздеріне түрікше бір есім алулары керек еді. Махмут Есат, мұсылман емес азшылықтың түрік деп есептелінулері үшін түріктерге ұқсап бағулары міндетті екендігін және ол үшін бұл топтардың түрікше үйреніп, түрікше тек алу керек екендіктерін айтты. Әйтпесе олардың түріктігі «Осман банкінің түріктігінен аса алмайды және «заңды нағыз түрік» болуларына тура келеді». Атын «Йылмаз» деп өзгерткен Хусейн Казымның ойынша, жүз жылдар бойы түріктік ұғымын қысыммен ұстап келген араб және парсы есімдерінен толық арылу заманы келгенді. «Әсіресе жаңа туған сәбилердің аттары өз түрік тілінде қойылу керек. Мехмет, Әлилер өліп жатқанда Бозкурттар, Алыптар туылып көбеюі керек» [3,2 б.].

1934 жылы 2471 нөмірлі тек туралы заң осы мақсаттарға қол жеткізу жолында қабылданды. Заңның алғашқы бабы, әрбір түріктің «өз атынан басқа тегі де болу керектігін» міндеттейді, үшінші бабы болса «басқа ұлт және ру есімдері мен... тектері» қолданылмайтындығын білдірді. Мәжілістегі келіссөздер барысында Ыстамбұл орынбасары Рефет Беле бұл бапқа қарсы шықты: «Егер бір адамның аты басқа ұлттікі және ол өзі бізден емес болса әрі өз ұлтына тән есіммен жүргісі келсе, онда мен маңдайындағы мөрімен және қай кейіпте болса да қабылдауды дұрыс деп білемін».

Ішкі істер министрі Шүкрү Кая болса бұл баптың қажеттілігін былай түсіндірді: «Басқа ұлт аттарына келетін болсақ, бір мемлекеттің ең үлкен міндеті, өз жерінде тұратындардың барлығын өз ортасына бейімдеу және өкілдік ету... Не үшін әлі күрт Мехмет, черкес Хасан, лаздық Әли деуіміз керек? Біріншіден бұл үстем тұрған ұлттың өз әлсіздігін көрсететін белгі... Егер өз ішінде болмашы болса да бөлінушілік болса, мектептерде және қоғамдық жерлерде жоюға тырысайық, сол кезде ол адам да мендей

түрік болады және елі үшін қызмет етеді. Осылайша елге қызмет ететін басқа ұлт өкілдері көбейеді. Неге оларды өзімізден бөлектейміз? Және маңдайындағы кара дақ секілді шетелдік, шетелдік, шетелдік демекпіз?» [4,5 б.].

Тек туралы заң, мұсылман еместерді және түрік емес мұсылмандарды ассимиляциялау үшін жаңа құрал болып табылды. Кейбір адамдардың тектегін қалдыруларына рұқсат етілгенімен, тіркеу бөлімшелері, түрік тілінде немесе түрікшеге келмейтін тектерге рұқсат етпеді. Бұл жағдайды қалыпқа келтіру үшін үкімет 1934 жыл желтоқсанның 20-жұлдызында «тек ережесін» (Ресми газет, №2805) жариялады және «ян, ов, ев, вич, ис, дис, рулос, аки, заде, махдуму, уәләд және бинмен» аяқталатын есімдердің тіркелуіне тыйым салды. Осылайша, Армян, болгар, македониялық, босналық, серб, хорват және басқа да славяндық есімдер, грек, гритше, парсы, грузин және араб тектерінің тіркелуін еш мүмкіндіксіз қалдырды. Заң бүкіл дін және этникалық топ өкілдерінен тек түрікше тек алуларын талап етті. Бұл қажеттілік мұсылман және мұсылман емес отандастардың қарсылығын тудырды. Көптеген еврей тектерін ғана емес, сонымен қатар есімдерін де өзгертуге мәжбүр болды.

Жаппай түріктендіру саясатынан географиялық аймақтар да өз пайларын алды. Негізінде басқа тілдерден келген атаулары бар географиялық аймақтардың аттарын түрікшелендірілуі ең бірінші рет бірігу және жаһандану кезеңінде 1913 жылы көшпенділер ережесімен қолға алынған болатын. Ережеде, көшпенділерге берілетін жаңа қоныс аймақтарына «жанасымды атаулардың» берілуі ерекше аталынған еді. I Дүниежүзі соғысы түрікше емес атаулардың жүйелі түрде ауыстыруымен байланысты шараларды тездетті. 1919 жылдың 5 қаңтарында Енвер паша тарапынан басқа материктерге жіберілген қаулыда Осман жеріндегі армян, грек және болгар секілді тілдерде аталатын қала, ауыл, қыстақ, тау және өзен атауларының «түрікше баламасын» жіберулерін сұрады. Осы қаулыға сүйеніп атқарылған істер 1916 жылы 15 маусымда басқа қаулының шығуымен өз күшін жойса да, өткен аз уақыттың ішінде көптеген ауыл, қыстақ аттары түрік тіліне аударылды.

2. 1950-1980 кезеңі Республиканың құрылу кезеңіндегі тіл саясаттары құрылымы және ділі арқылы тамырын кең жайды. Сол себепті, кейінгі

кезеңдерде де тіл саясатының негіздерінде өзгертулер болмады. Тіпті кей тұстарда, 1950 жылдан кейін құрылған үкіметтер тіл саясатының негізін салғандардан да ілгері кетті. Мысалы, географиялық атауларды өзгертуімен байланысты ең үлкен адым салыстырмалы түрде либералдық саясат ұстанатын демократтық партия (ДП) кезеңінде жасалды. 1956 жылында «атауларды өзгерту мамандандырылған кеңесі» құрылды. Бұл кеңестің жұмысы, шамалы үзілістер болуымен бірге, 1978 жылға дейін жалғасты. 1978 жылы, «тарихи маңызды жерлердің де аттары өзгертілді» деген сылтаумен кеңестің жұмысы тоқтатылды. Кеңестің қызмет еткен жылдарында шамамен 75 мың қоныс жерлерінің аттары қаралды және олардың 28 мыңдайы өзгертілді. 1965-1970 және 1975-76 жылдары арасында ортақ жер атауларын өзгертумен де айналысқан кеңес, осы іс-шаралар нәтижесінде 2 мыңға жуық жер атауын өзгертті және оларды кітап қылып шығарды. Кеңес жұмысы бес жылдық үзілістен кейін 1983 жылы жарық көрген әкімшілік ескертуден кейін жұмысын қайтадан қолға алды және бұл жаңа кезеңде 280 ауылдың атын өзгертті [5,96 б.].

Тунчелдің ойынша, Түркияда аттарын өзгерткен ауылдардың саны 12 мыңнан астам. Яғни Түркиядағы ауылдардың 35 пайызының атаулары өзгертілген. Атауларды өзгерту шаралары барысында көзге қатты түскені, түрікше емес немесе емес деп ойланылғандар мен шиеленіске себеп болуы мүмкін атаулардың алғаш болып қолға алынып өзгертілуі еді.

«...құрамында қызыл, чан, шіркеу сөздері бар ауыл аттары да өзгертілді. Бұның басқа күрт, грузин, татар, лаз, араб, көшпенді секілді сөздері бар ауыл аттары да қолданылған жерлерінде бөлінуге әкеп соғуы мүмкін деп өзгертілген ауыл атауларының бір бөлігін түрікше болмағандықтары үшін ауыстырылған атаулар құрады. Анадолыда арабша, парсы тілінде, лаз, грек, армения, черкес, т.б. тілдерде жер атауларының болуы әбден мүмкін Кония жеріне байланысты жасалынған картаны зерттейтін болсақ көңіл аудару керек ерекшелік атаулары өзгертілген ауылдардың ел бойынша таралуы. Алайда бұл таралу тең деңгейде емес. Қатты айтатын болсақ Қара теңіз, оңтүстік-шығыс Анадолу және шығыс Анадолу аймақтарында басқа

аймақтармен салыстырғанда шоғырланудың тығыз екендігі көрінеді».

1960 жылғы төңкерістен кейін түрік тіл мекемесі өзтүрікше қолданысын ынталандыра түсетін қаулылар жариялады. Алайда бұл кезеңнің Республика кезеңінен айырмашылығы саяси көпшіліктің болуы және оның тіл саясатына әсер етуі. Бұдан былай жаңа түрік тілінің қарсысында тіл реформасын ұрпақтар арасындағы қатынасты бұзғаны үшін сынайтын оппозиция пайда болды. 1960 және 1980 жылдар арасында билікке ие топтардың қарауымен тілге енгізулер мен тазартулар жасалынды. Мысал ретінде, Әділет партиясы (ӘП) кезеңінде тілдегі мазмұндық тырысуларын алға тартты, Ұлттық фронт (ҰФ) билеуі кезінде кейбір кеңестерде жаңа түрік тілін қолдану тыйым салынды. Бұған қарсы 1977 жылы республикалық халық партиясы (РХП) билігі кезінде жағдай керісінше болды. Бұл кезеңде жазушылардың көпшілігі тілде реформаны қолдады және жаңа сөздердің күнделікті тұрмыста қолданылуына үлкен септіктерін тигізді.

3. 1980 жыл және кейінгі кезең – 12 қыркүйек төңкерісі, бүкіл халықты абыр-дабыр еткеніндей, тіл және тілдік құқықтарға да зақым тигізбей қоймады. Көтерілісшілердің дайындаған 1982 жылғы Конституция, басқа Конституциялар секілді түрік тілін ресми тіл ретінде қабылдап, бірақ алдыңғы конституциялардан өзгеше етіп бұл үкімнің өзгерлімейтіндігін және өзгерту туралы ұсыныс та жасалынбайтындығын білдірді. Конституцияның пікір және сөз еркіндігін реттейтін 26-бабы мен баспасөз еркіндігін реттейтін 28-бабы, «заңмен тыйым салынған тіл» тіркесін қамтиды және тыйым салынған тілдерде пікір жазғандарды жазаға тартады. Конституцияның 42-бабында болса, «түрік тілінен басқа ешқандай тілдің, білім беру және ағарту мекемелерінде түрік азаматтарына ана тілі ретінде оқытылып және үйретілмейтіндігі» айтылған. Осылайша, түрік тілінен басқа тілдердің ағарту істерінде ана тілі ретінде қолданылуы мүмкін емес.

Заңның жалпы мақсаты «Мемлекет, елдің және халықтың мызғымас бірлігін, ұлттық егемендікті, республиканы, ұлттық қауіпсіздікті және қоғамдық тәртіпті қорғауы» болып табылады. Бұл заң осы мақсаттарына жету үшін күртше жасалуы мүмкін барлық күшке тыйым салады, осы тілдегі плакат, таспа және аудиовизуал-

ды барлық нәрселерді заңсыз деп жариялайды [6, 24 б.].

«Мұндай тыйым бірінші кезекте оқыған және белсенді таптарға әсер етті, алайда төңкеріс басшылары одан да ілгері кетті, күрт ұлтымен байланысты барлық нәрсеге тыйым салғандығын сауатсыз адамдарға да ескертті». 1982 жылдың желтоқсанында білім министрі, барлық басшыларға халық әндерінің шығыс және оңтүстік-шығыс Анадолыда этникалық немесе сепаратизмдік мақсаттарда қолдануға болатындығын және бұл әндердің тек түрік тілінде айтылуы керектігін ескертті. Осындай нұсқауларға тәртіпті түрде орындалмаса да, оларды бұзғандарға белгілі уақыт аралығында өрнек болсын деп жаза берілді».

Күнделікті өмірде де күрт тіліне қатысты ауыр қысым жасалынатын. Төңкерісшілердің күрт тіліне қатысты ұстанымдарының қаталдығы соншалық, түрмедегі ұсталған және сотталынған адамдардың отбасымен де күртше сөйлесулеріне рұқсат етілмеді. Түрік тілін білмейтін отбасы мүшелері балаларымен күртше сөйлесе таяқ астына алынып, олардан не сөйлеспей тыныш отырулары не де ыммен сөйлесулері талап етілді. Дәл сол секілді сотта да күрттерге өз ана тілдерін қорғау мүмкіндігі болмады, күрт тілі сот жазбаларында «түсініксіз бір тіл» деп өтетін [7, 45 б.].

Қорыта келгенде, Түркия мен Еуроодақ арасындағы қатынастар, әсіресе Түркияның еуроодаққа үміткер болып қабылдануынан (1999 жылдың желтоқсаны) бастап Түркия мен Еуроодақ арасындағы тығыз қарым-қатынас, түрік заңнамасының басқа ұлттардың куәліктерін және тілдерін өздерін көрсетуді шектейтін заңдарға, аз да болса, тазартылуында болымды рөл атқарды.

Әдебиеттер

- 1 Trajık Başarı: Türk Dil Reformu, Geoffrey Lewis
- 2 Fransız Dilinin Kullanımına İlişkin Yasa Tasarısı, Türk Dili, 1994, sayı 514.
- 3 Hengirmen, Mehmet; «Anadili Bilincinin Geliştirilmesi», AÜ TÖMER İzmir, Ana Dili Dergisi, 1996, sayı 1.
- 4 Kavcar, Cahit; «Türkçe Eğitimi ve Sorunlar», AÜ TÖMER Dil Dergisi, 1998, sayı 65.
- 5 Kepenek, Yakup; «Bilim Dili Türkçe», Cumhuriyet, 4 Kasım 1996.
- 6 Korkmaz, Zeynep; «Türk Dilinin Yabancı Dillere Karşı Korunması İçin Alınması Gereken Önlemler», Türk Dili, 1995, sayı 528.
- 7 Türk Dilinin Kullanılmasına İlişkin Kanun Tasarısı, Türk Dili, 1994, sayı 514.

А.Б. Балахожаева, Г.К. Кортабаева

Реформа Ататюрка: становление турецкого языка

В данной статье рассматривается период становление турецкого языка, в том числе реформа Ататюрка. Ататюрк, стремящийся вывести Турцию на уровень современной цивилизации, реализовал в стране ряд реформ. Все языки, кроме турецкого, были запрещены. Вся система просвещения базировалась на воспитании духа турецкого национального единства. Эти постулаты были провозглашены в конституции 1924 года.

Ключевые слова: реформы Ататюрка, турецкий язык, турецкие националисты, латинские буквы, глобализация, формирование национального единства.

A. Balahozhaeva, G. Kortabaeva

Reform of Ataturk: development of the Turkish language

This article covers the period of Turkish language, including the reform of Ataturk. Ataturk, seeking to bring Turkey to the level of modern civilization, has implemented a number of reforms in the country. All languages other than Turkish, were banned. The whole system of education based on the upbringing of the Turkish spirit of national unity. These postulates have been proclaimed in the Constitution in 1924.

Keywords: reforms of Ataturk, Turkish language, Turkish nationalists, Latin letters, globalization, the formation of a national unity.